

Aan het stadsbestuur Gouda

Een bevaarbare Binnenstad

Wij beschrijven in deze notitie de waarden die wij hechten aan een blijvend doorvaarbare binnenstad. Ook brengen wij de huidige trends, de kracht van waterrecreatie en de economische spin-offs in beeld.

Onze stad leeft met water. De bestaande waterlichamen krijgen de grootste beleefwaarde als zij niet alleen zichtbaar maar ook gebruikt worden. Vanaf de Turfmarkt doorvaren tot Achter de Waag over het Lange Zeugwater en met kleinere boten naar Achter de Kerk, Houtmanplantsoen, Visbanken en verder. Het is haalbaar. Ondernemers geven aan mee te willen denken en mee te werken. De positieve impuls op toerisme en horeca wordt gestaafd vanuit talrijk onderzoek. Meer mensen zullen naar de binnenstad trekken om (meer) geld te besteden.

Leefbare, kansrijke binnenstad

Bij veel andere steden zoals Utrecht, Maassluis, Delft, Leiden, Breda en Amsterdam is de aantrekkingskracht van water volledig benut, waardoor zij aantrekkelijker zijn geworden en sociaal en economisch sterker. Ook Gouda kan het water weer ontwikkelen tot een belangrijke levensader. Dat dit zichtbaar en onontkoombaar blijft in het kernwinkelgebied is essentieel. De vaarwateren zorgen voor beheersbare en vrolijke ontspanning en jeugdig spelevaren. Het is goed om deze activiteiten in het straatbeeld te bevorderen vanuit:

- Leefbaarheid en een duurzame stad
- Economie
- Gezondheid, recreatie en sport
- Toerisme

De rederij en recreatievaart varen nu tot het einde de Turfmarkt op om zo dicht mogelijk bij winkeliers en horeca uit te stappen. Nu het waterpeil in de binnenstad verlaagd wordt, biedt dat een directe mogelijkheid om met groter type schepen tot Achter de Waag te varen. In het nieuwe blauwgroene ontwerp wordt hier al op ingezet (gemeentelijke afdeling projecten openbare ruimte). Aan de andere zijde varen nu kleinere bootjes tot recht voor David's Gelato.

Geen stap terug

De afsluiting van de Turfmarkt zou een héle grote stap terug zijn. Wij pleiten er dan ook voor om beide doorvaarbare peilscheidingen meteen te realiseren. Het 5 à 10 jaar later alsnog aanleggen van deze voorziening(en) zal naar verwachting 180% van de kosten betekenen, tegen een wellicht ongunstig financieringsstarief. De eerder gemaakte financiële kosten ten behoeve van het vaarrondje blijven zo nuttig besteed. Het zou wel heel zonde zijn om nu eerst grote delen van de wateren tijdelijk geheel onbevaarbaar te maken.

Sluizen (of klepstuwen) als trekpleister

Het is niet onze verwachting dat deze 2 voorzieningen nauwelijks gebruikt gaan worden. Door het gebruik hebben sluisconstructies een hoge bezienswaardigheidswaarde. Zo is de sluis van Blokzijl (naast Kaatje) één van de redenen dat de horeca in Blokzijl nog altijd zo goed boert en het stadje zoveel dagjesmensen trekt. Ook Gouda kan voor haar (horeca)ondernemers die impuls in aantrekkingskracht goed gebruiken. In combinatie met de Kaasactiviteiten krijgt de stad een tweede *unique selling point* die het verblijf van toeristen aan de stad zal doen verlengen.

Trends watersport regio Gouda

Waardering watersport

De Coronapandemie heeft een enorme stijging in watersportactiviteiten en -recreatie tot gevolg. Deze intensivering heeft tot een enorme verkoop van sloepen, supboards en bootjes geleid. Ook geven inwoners van de Randstad aan water dichtbij huis hoger te waarderen. Dit geldt voor zowel de gebruikers als de niet-gebruikers. De verwachting is dat die waardering voor water blijft bestaan. Daarbij komt dat de vergrijzing dit verstevigt.

Peddelen in het Groene Hart

Gouda heeft jaarlijks te maken met circa 20.000 peddelbewegingen in haar gemeentegrenzen. Zuid-Holland telt circa 20 peddelsportverenigingen die allemaal in meer of mindere regelmaat in de Krimpenerwaard, Gouda/ Reeuwijkse Plassen en/of op de Nieuwkoopse Plassen (komen) peddelen. Veruit de meeste recreatieve kanoërs die in de binnenstad gespot worden zijn van onze eigen kanovereniging, van wie het Clubgebouw in de Breevaart bij de Driewegsluis staat. De Goudse Intieme Vaarroute staan net als het Rondje Beijersche Krimpenerwaard als recreatieve routes op allerhande websites om alleen of in verenigingsverband te peddelen.

De laatste jaren is het aantal particulieren die (weleens) buitensport op een supboard staat enorm gegroeid. Niet verwonderlijk dat supboards en kano's nu aangeboden worden door commerciële aanbieders (JABA, SUPYoga, 010sports, Nikano en SUPwatershop). Ook bij de vakantiehuisen en bij de verenigingen (WindSurfClubReeuwijk, GoudsePeddel, Elfhoeven en Roei & Zeilvereniging Gouda) liggen *inflatables* of *hardsupboards* klaar voor gebruik. Dat de eerste landelijke SUP Marathons in Midden-Holland plaats hebben voor zowel recreatieve als topsporters was te verwachten (19 juni 2021 & 18 juni 2022 - Gouda750).

Sloepvaren

De meeste schepen die in Nederland worden verkocht zijn sloepen. Je hebt ze in alle maten: circa 80-100 cm; 120 cm en 160 cm doorvaarthoogte. Sinds de invoering van het BRTN-sloepennetwerk door provincies, ANWB, VVV, HISWA-RECRON en Watersportverbond zijn het aantal dagtochten per sloepachtigen enorm gestegen. Inmiddels zetten de eerste ondernemers zich in voor meerdaagse totaalvakanties voor de sloep via accommodaties en dobberhuisjes midden in de natuur. Je zou kunnen overwegen om enkel zero-emissie boten toegang te geven tot de Goudse binnenstad. Sowieso varen naar verwachting alle sloepachtigen in 2030 geheel elektrisch. Deze bootjes kunnen bijna overal varen, ook routes die tot voor kort alleen voor peddelaars geschikt waren.

Met de opkomst van de sloepenmarkt, zijn ook traditionele vletten en schouwen weer *hot* geworden. Samen met CheeseExperience, Reederij de IJssel en Watersnip Natuuractiviteiten zet de Wateralliantie zich in om enkele houten en stalen boerenschouwen in de vaart te brengen in Gouda. De reden dat er door steden wordt ingezet op aanlegsteigers en nieuwe vaarroutes voor de sloepachtige recreant heeft echter niets te maken met het uiterlijk, maar des te meer met het uitgavepatroon van de sloepvaarder. Gemiddeld besteedt een waterrecreant het meeste als deze met een sloep een locatie bezoekt. Deze besteding ligt zelfs hoger dan bij een buitenlandse toerist. Daarbij is een sloep nauwelijks afhankelijk van brugbedieningstijden.

Afbeelding 4: Boerenschouwen, waarop zoals vroeger de kaas Gouda in wordt gebracht.

Turfmarkt & Lange Zeugwater / Achter de Kerk

De Turfmarkt wordt volop met kano's, supboards, roeiboten, sloepen en rondvaartboot bevaren tot aan de Kleiweg¹. Met de Markt op korte afstand is het zeer aantrekkelijk om hier af te meren grenzend aan de winkelstraat. Per 2021 worden er voor het Boutique Hotel op de hoek Hoogstraat/ Blauwstraat extra sloep aanlegplaatsen aangewezen.

De Turfmarkt is een straat met prachtige statige huizen, een pittoreske gracht en schattige bruggetjes. De straat is absoluut de meest gefotografeerde van Gouda. Vooral de Trappenbrug vlak voor de Gouwe is een erg populaire plek voor het maken van een selfie. Afgelopen augustus werd de straat (weer) uitgeroepen tot mooiste straat van Gouda met 1858 stemmen, Achter de Vismarkt (832 stemmen) en de Karnemelksloot (390 stemmen). Centrummanager Hans van Aalst onderschrijft de aantrekkingskracht op buitenlandse toeristen en dagjesmensen.

Incidenteel is er op de Turfmarktgracht al sprake van transport over water, onlangs nog met de af- en aanvoer van grond voor de sanering van een speeltuin in het gebied.

De Turfmarkt (en eventueel in de toekomst het Korte Zeugwater) worden bevaren door rondvaartboten en allerlei recreatievaart. Hier streven wij naar een doorvaarthoogte van 125 cm voor sloepen. Deze hoogte is voldoende voor de wat grotere sloepen en komt overeen met de brughoogten in het Reeuwijkse Plassengebied. De maatgevende maat is de rondvaartboot Jan Compagnie.

Afbeelding 1: Jan Compagnie, Reederij de IJssel, lengte 13 m.

De Turfmarkt kan in beeld en in kwaliteit verlengd worden tot over de Kleiweg tot aan Achter de Waag. Dit levert een iconisch punt op van grote waarde midden in de belangrijkste winkelstraat. Ook verbindt dit het winkelend publiek aan de historische waarden van de stad. Sinds (naar verluid) als gevolg van de peilverlaging de overkluizingen vervroegd vervangen dienen te worden, kan vrij gemakkelijk de gewenste doorvaarthoogte bereikt worden.

De intieme wateren worden nu bevaren via de onderdoorgang vanaf de Gouwe en Haven. De fotobeelden zeggen meer. Je ziet dat de grachtjes van Achter de Kerk, de Spieringstraat en een deel van de Zeugstraat volop worden bevaren. Gebruikers spelen met de gedachte om op zomerdagen eenrichtingsverkeer in te stellen op de smalste plekken om de vaart te stroomlijnen. Volgens Corné van den Berg (droomplekken.nl) biedt deze plek het allermooiste wat Gouda heeft.

Het Lange Zeugwater en Achter de Kerk worden bevaren door peddelaars en sloepachtigen. Op een mooie dag tel je zo 60 vaarbewegingen. Hier streven wij naar een doorvaarthoogte voor sloepen van 110 cm. De maatgevende maat is de Jan Contant.

Afbeelding 2: Jan Contant, type Goudse vlet, Reederij de IJssel, lengte 5 m.

En verder..... een rondje

Grote delen van het rondje worden nu al bevaren door vletten, sloepen en peddelaars. Dit blauwe rondje vormt uitgangspunt van het Rapport Intieme Vaarroute uit 2009 van het kennisproject Hollandse Waterstad in opdracht van o.a. de Gemeente Gouda en Hoogheemraadschap Rijnland. Al jaren dient dit rapport als uitgangspunt voor de (brug) aanpassingen. Het nieuwe waterpeil biedt een kans om het vaar rondje versneld te completeren. Een groot positief signaal.

Maatvoering

Voor de grootte van de doorvaarbare peilscheidingen is de open rondvaartboot Jan Compagnie met een lengte van 13 m maatgevend (afbeelding 1). Optioneel kan je voor de mogelijke uitbreiding van binnenstad-distributie over water de duwbakken van CityBarge (afbeelding 3) als maat stellen. De lengte van een duwboot met twee duwbakken is 14 m.

Afbeelding 3: CityBarge Zero-emissie logistieke hubs voor MKB.

Waardevolle groenblauwe zone

De ondernemers rond de Zeugstraat en de binnenstadsbewoners krijgen met de keuze voor bevaarbaarheid een enorme impuls. Het gebied stijgt in waarde. Kijkend naar andere steden blijkt blauw altijd een economische impuls aan een kernwinkelgebied te geven. Hier kunnen heel verschillende ondernemers van profiteren. Op die manier wordt elke euro economisch terugverdiend. Reuring op het water geeft een binnenstad dynamiek mee, die onbetaalbaar is.

De in het voorliggende Raadsvoorstel genoemde uitgangspunten en eventuele tussenstapjes worden door ons onderschreven. Zo kan er overwogen worden niet meteen beide voorzieningen aan te leggen, maar enkel nu een sluis in de Turfmarkt. Het waterverkeer wordt met deze gefaseerde optie niet verder gestremd, mits je een tijdelijke kanopassage realiseert. Houdt er rekening mee dat het in een later stadium aanleggen van elke voorziening meerkosten geeft (180%). Ook kan de peilscheiding aan de zijde van de St-Janskerk iets kleiner worden uitgevoerd om kosten te drukken.

De eigenaren en uitbaters aan de Markt hebben de intentie om de kosten van de brugaanpassingen van de particuliere 4 bruggen (Lange Zeugwater) te bekostigen. De Provincie Zuid-Holland heeft aangegeven 50.000 per peilscheiding te willen betalen. De (leden van) watersportverenigingen in Gouda & Reeuwijk zetten zich in een zelfde bedrag te (crowd)funden. Wellicht kunnen Hoogheemraadschap Rijnland, Waterbedrijf Oasen, Gemeente Bodegraven-Reeuwijk en enkele infrastructurele fondsen meedoen. Overwogen kan worden de kosten op zeer lange termijn af te schrijven; bijvoorbeeld 50 jaar. Dit kostbare plan verdient zich terug in leefbaarheid, stijgende huizenprijzen, vastgoedwaarden, uitbaterswaarden en economische spin-off.

d.d. 24 maart 2021,

Peter de Heer, voorzitter SOG Gouda

De SOG Gouda zijn de Samenwerkende Ondernemers Verenigingen Gouda.

&

Pim Arts, voorzitter Wateralliantie Gouda

De Wateralliantie Gouda zijn de partijen die op het snijvlak van water en cultuurhistorie samenwerken: het Gouds Watergilde, het Historisch Platform Gouda, de Historische vereniging Die Goude, GOUDasfalt, Museumhaven Gouda, Gouda Sterk aan de IJssel, het Sluiswachtersgilde en Waterstad Dagen Gouda en werkt samen met het Watersportverbond.

¹ Of het afsluiten van de Turfmarkt op juridische bezwaren stuit is nog onzeker. In Nederland dient elk waterlichaam voor de vaart beschikbaar te blijven volgens de Scheepvaartwet. Dit is vergelijkbaar met het Overpad van een Buurman.